

XII.

Fortegnelse over Skibspræster 1610—70.

Ved *Holger Fr. Rørdam.*

I ældre Tid var det Skik, at naar et større Skib navnlig i kgl. Tjeneste gik paa Rejser, særlig paa lange Rejser, da blev der medgivet det en Præst, der skulde varetage Skibsfolkenes aandelige Tarv. Man har ingensteds nogen Fortegnelse over de mange Præster, som paa den Maade i Tidernes Løb ere udsendte, og hvoraf i det mindste en god Del, særlig af dem der sendtes paa Rejser til Ostindien i det 17de Aarhundrede, døde paa Rejsen. En Præst ved Navn Hr. Mads Rasmussen, der 1623—26 var med Skibet »Perlen« i Ostindien og senere blev Sognepræst i Vallensbæk, har i sin ret mærkelige Dagbog fortalt, at fra 1619, da Rejserne fra Danmark til Ostindien begyndte, og indtil 1637 vare 22 Præster blevne ordinerede til at følge med Skibene paa denne Fart, men ingen var kommen tilbage uden han selv alene og en ved Navn Hr. Rasmus Svendsen, der dog døde i Øresund, just som han efter alle sine udstandne Møjsommeligheder atter skulde betræde Hjemmets Grund¹⁾).

I Universitetspedellen Peder Muus's *Catalogus pastorum Sielandiæ*, Hdskr. i Gl. kgl. Saml. 2990. 4to, findes den efterfølgende Liste over Skibspræster, der dog langt-

¹⁾ Danske Mag. I, 112—3. I nedenanførte Liste findes denne Hr. Mads Rasmussen ikke, med mindre han skulde være den under Aaret 1617 opførte Hr. Mads Rasmussen Flue. Ogsaa den ovennævnte Hr. Rasmus Svendsen mangler.

fra indeholder det hele Antal af dem, der have været i denne Stilling fra 1610 til 1670 (de yderste Aar til begge Sider, der findes i Listen). Værre er det, at Personerne ikke ere ordnede efter Tidsfølgen, og at Aarstal mangler ved en Del af dem, saa Skaden ikke mere kan oprettes. Men trods alt dette, vil man dog heri finde enkelte Oplysninger til Præstehistorien, som neppe haves noget andensteds, hvorfor Listen maaske kan fortjene at meddeles.

Nogle Steder er Skriften saa utydelig, at den ikke kan læses. De i skarpe Klammer tilføjede Bemærkninger ere for det meste tagne af et efter Fornavnene ordnet Register i samme Hdskr. over de anførte Personer. Ved dem, som jeg kjendte andensteds fra, har jeg tilføjet en kort Henviisning til Lettelse for saadanne, som fremtidig ville benytte Listen.

Skibs Præsternes Naffne.

H. Ouge Lauritzen Katterup, 22 Feb. 1626, pro militibus Danicis.

M. Lauge Christensen Malmø, 1628 3 Maji cum literis Regiis ¹⁾).

H. Jonas Skonvigh Andersen, 1628 21 Mart. Sun ²⁾ Norvagus.

H. Daniel Krop, 13 Nov. 1630 ³⁾).

¹⁾ Formodentlig den Lauge Christensen, der som Rektor i Horsens 1625 havde taget Magistergraden (Personalhist. Tidsskr. III, 261).

²⁾ Slutningen af Ordet ulæselig; formodentlig betegnes, at han var fra Sundhordlen. Denne Mand er ellers bekjendt som en flittig Samler af gamle Monumenter og Runeindskrifter til Dr. Oluf Worm (se dennes Epistolæ, p. 494). Den 9 Aug. 1627 skriver Biskop Hans Michelsen i Odense i sin Dagbog: »Jonam Andreæ Norvegianum, mihi a Dn. Cancellario commendatum, Dn. Propositus et Pastoribus recommendavi pro monumentis Runicis indagandis».

³⁾ Blev siden res. Kapellan i Slagelse.

- H. Jens Søffrensen Klimp, Wiborig, 1630 21 April ¹⁾.
 H. Hans Jensen Brun Helsingborg, itidem.
 H. Peder Christensen Fieldsted, 1627 21 Sept.
 H. Rasmus Andersen Naschov.
 H. Bertel Lauritzen.
 H. Anders Aagesen.
 H. Anders Jensen Tidsted.
 H. Hans Mogensen.
 H. Lauritz Jespersen til Indien 1639 22 Aug.
 H. Zacharias Olluffsøn.
 H. Hans N. Faxe Strandhoffuet [ell. Strandbo], til Indien
 1637 6 Octob.
 M. Hans Thomesen Skov, 1640 die 5 Febr. En høy be-
 daget Mand ²⁾.
 H. Henrich Jørgensen Dystrup, 1640 18 Jun.
 H. Christen Søffrensen Bloch, 1640 17 Mart.
 H. Michel Nielsen, ordineret til Medtiener i Dalby oc
 Thureby i Faxeherret 10 Apr. 1640. Derfra strax ad
 Naves en rejse 1643. 5 Aug. . . . ³⁾.
 H. Rasmus Hansen Parturius, 10 Aug. 1641 ⁴⁾.
 H. Jacob Pedersen paa Ødsil hos velb. Ebbe Uldfeld. 31
 Maji 1644.
 M. Christen Malthesen ⁵⁾, 1644 die 11 Aug.
 H. Christen Jensen Farsovius, 1645 die. 2 Julij ⁶⁾.

¹⁾ Siden Præst i Røgen og Sporup (Aarh. St.).

²⁾ Havde i sin Tid været Kapellan ved Frue Kirke i Kbhvn., afsat (Kirkeh. Saml. 3. R. I. Reg. u. Schov).

³⁾ Under Havnlev Sogn staar i samme Hdsk.: Dn. Michaël Nicolai Hafniensis, et Collega Scholæ b. Virginis, som var kaldet til Skibspræst oc ordineret den 5 Aug. 1643, bleff. Sognepræst [i Havnlev 1643] oc hialp sig saa vel hen aff Guds Naade oc lader sig nøye. (Havnlev, som nu er Annex til Lilleheddinge, var den Gang et eget Pastorat).

⁴⁾ Siden Sognepræst i Everdrup.

⁵⁾ Tidligere Rektor i Halmstad, tog 1637 Magistergraden.

⁶⁾ I samme Hdskr. findes under Krummerup og Fuglebjerg følgende:
 »Dn. Christen Jensen Farsovius, først Præst i Frederiksstad i Skaane (sic!) og dertil ordineret die 2 Julii 1645. Nogle Aar der

- H. Christen Michelsen, ad naves 1631. 18 Decemb.
H. Niels Rasmussen Bagger Rhanders. 1626, die 3 Maji ordinatus.
H. Anders Olluffsen.
H. Ottho Lauritzen, 1627 die 23 Febr. da ordineret til Medtienere vdi Slingerup oc Vgelse, ochsaa siden ad naves Regias, oc imidlertid holt hand dansk Skole.
H. Niels Søffrensen, 1618 den 25 Octobr. til Ostindien¹⁾.
H. Niels Jørgensen.
H. Anders Michelsen.
H. Jens Olluffsen Rhusius, 1641 23. Jan., bleff hand siden Comminister til Eggisleff 1646. 1 Jul.
H. Christen Pedersen Windelboe 1638 die 16 (!) effter H. Stadtholders zeddel om største fornødenhed, examinandus et rediturus
H. Jens Povelsen Dejell [ell. Diello].
H. Jens Christensen Due.
H. Peder Madtzøn, 1640. 23 Jul. ad nav. Reg.
H. Claus Friis, 1641. 4 Aug.
H. Michel Rasmussen Helsingorensis, ætat. 32. 1641 17 Martii.
M. Oluff Bentzøn [ad Ostindien]¹⁾.

efter kom han i Lejervold med en af sine Tjenere, at han døde, og den, som gjorde det, rømte bort etc. sagdes der vel, men H. Christen blev mistænkt derfor, og Kaldet maatte H. Christen miste. Nogen Stund der efter bekom han af kgl. Naade Opbrejsning, og saa nogen Stund der efter blev kaldet die 2 Octobris 1652 igjen til Præstekald over disse 2 Kald i Østerflakkebjerg Herred« (hvortil Philip Borneman havde Jus Patronatus). — Det gik denne Mand meget slet tilsidst, da kan paa Grund af sit ryggesløse Levned 1678 blev dømt fra Kjole og Krave og med Vanære blev udstødt af Præstestanden, som han vistnok aldrig havde burdet være i. Udførlige Landemodesforhandlinger ham angaaende have, som det dog vilde blive for vidtløftigt her at meddele. Vi indskrænke os til at henvise til Pontoppidans korte Notits, Ann. eccl. Dan. IV, 590—1.

¹⁾ Jvfr. Kirkeh. Saml. 3. R. II, 340 Not. 6.

²⁾ Tidligere Præst i Kjøge, afsat (Personalhist. Tidsskr. III, 259).

- H. Peder Rasmussen Hafn. 1637. 1 Decemb. oc siden till. . .
 H. Niels Hanssen ad classem regiam 2 Jul. 1645.
 H. Niels Jensen Fionus ad naves Regias 31 Maji 1620.
 H. Peder Christensen Alborg ad navem in Indiam 29 Juli 1618.
 H. Povel Erichsen Fionus 1610.
 H. Rasmus Jensen Aarhus ad naves øst-ind.
 H. Peder Jensen Skeen [Hast Norvagus] d. 25 Octob. ad nav. ostind. 1618.
 H. Madtz Rasmussen Flue 1617.
 H. Christen Henrichsen ad. nav. Regias, 25 Octob. 1618.
 H. Hogen Povelsen etiam ad naves Østind.
 H. Anders Madtzøn Helsingør d. 24 Maji 1621.
 H. Madtz Boesen ad naves Østindicas 1622.
 H. Christen Jensen Skielskiør etiam 21 Sept. [1622].
 H. Peder Søffrensen Aale etiam [21 Sept. 1622].
 H. Christian Christiansen Jungshovet ad. nav. Reg. 23 April 1623.
 H. Peder Hansen Halmstad ad naves simul [1623].
 H. Michel Rasmussen, ætat. 32, ad classes Reg. 1641.
 H. Jens Knudsen Vestervig ad nav. 1627. 24 Jan.
 H. Daniel Bertelsen, è lecto, 25 April 1627 ad nav. Regias.
 H. Claus Bertelsen Stenderup 3 Aug. [1627] ad nav. Reg.
 H. Christen Hansen Stenderup 16 Sept. [1627] ad nav. Reg.
 H. Willatz Andersen Aalborg ad naves 1628 21 Martii¹⁾.
 H. Christen Pedersen Stormb Stava. til de ostindiske Skive 11 Nov. 1629.
 H. Peder Hansen Kerteminde etiam.
 H. Rasmus Jacobsen Falster etiam.
 H. Oluff Jensen Morsing 1631. 9 Maji.
 H. Christen Hermandsen ad naves 1635 15 Maji.
 H. Niels Andersen Udbynæus 30 Sept. [1635] til Ostind.
 H. Peder Jacobsen Odevald 30 Oct. [1635] ad Ostindien.

¹⁾ Siden Sognepræst i Slangerup (Kirkehist. Saml. 3. R. III, 20—140. 49).

- H. Jens Søffrensen ad naves 1638. 1 Apr.
H. Lauritz Jensen Ripensis ad nav. R. 1640 1 April.
H. Niels Iffuersen¹⁾ Gothl. 1643, efteradt hand lenge
haffde været Skibspræst, 4 Oct. til Røoure.
H. Søffren Olsen Brøndeslev aff H. Axell Vrup til Felt
præst 1656. 17 Jun.
H. Niels Lauritzen 1653. 8 Nov.
H. Niels Andersen Crammerus 19 Sept. 1655.
H. Peder Jørgensen Ringopolitanus²⁾ med Skibs Floden
1656. 4 Jul.
H. Lauritz Andersen Rhodius ad insulam Tobagensen in
America 1656.
H. Peder Povelsen 1666. 1 Aug.
H. Peder Pedersen Horsens [1666] ad naves Reg. in Ostind.
H. Michel Lauritzen Helsingør [1666] ad nav. Reg. in
Ostind.
M. Joachimus Ludovici Reimerus in pastorem castrensem
chiliadis strenuo viro Francisco Brochenhus a. S. R. M.
commissæ 1657, die 31 Jul.
H. Kield Jensen Slagelse³⁾ til Vestindien aff Hans Kongl.
Mayt. 7 Jun. 1667.
H. Hans Jensen Hielmelandt til Hans Kongl. May. Skib,
Mageløs kaldet, ordineret d. 18 Nov. 1670.
-

¹⁾ Rigtigere: Niels Sørensen (se Kirkeh. Saml. 3 R. II, 331—4).

²⁾ Vistnok Peder Jørgensen Torsk (Dorsch), siden Sognepræst ved
Trinitatis Kirke i Frederiksdodde (se Ny kirkeh. Saml. I, 102—8).

³⁾ Om denne se Ny kirkehist. Saml. V, 668—76. Worms Lexic. II, 390.